

20 KOL 2025 INTERVJU

USUSRET KONCERTU NA BARONE JAZZ FESTIVALU

Maja Rivić: „Proces rada na albumu donio mi je veliko zadovoljstvo i dao legitimitet onome što radim“

MARTINA BRATIĆ

Maja Rivić Foto: Sanjin Kaštelan/Glazba.hr

SHARE

MENART

MIMIKA ORCHESTRA

MAJA RIVIĆ

BARONE JAZZ FESTIVAL

VOKAL

DRUGO SUNCE

INTERVJU

JAZZ

O **Maji Rivić** mnogo je već pisano. O njezinu glasu, njegovoj izražajnosti, o stilu, estetici, umjetničkim afinitetima i načinima na koje promišlja zvuk. I to mnogo što je napisanog, mnogo nam je toga o njoj i otkrilo. Međutim, do sada su to u pravilu bila čitanja uokvirena specifičnim kontekstima, a koji su se ticali njezina rada u okviru najrazličitijih glazbeničkih sastava. I kada kažem – najrazličitijih, uzmete to zaista u najvećoj mogućoj pojmovnoj širini.

Godina koja ulazi u svoju posljednji kvartal, za Maju Rivić bila je sigurno najveća. U svibnju je za kuću Menart objavila digitalno pa na dvostrukom vinilu solo album *Drugo Sunce*. Na njemu Rivić pjeva, ali i potpisuje glazbu, tekst i aranžmane, a snimila ga je s provjerenim protagonistima svojih grupnih glazbenih priča: Makom Murtićem na tenor saksofonu, Hrvojem Gallerom na klaviru, s kontrabasistom Hrvojem Kraljem i Borkom Rupenom na bubnjevima i perkusijama.

I o *Drugom Suncu* već je napisano mnogo riječi. I to ne samo zato jer smo kolektivno gladni dobre glazbe, ili zato što priča o nužnosti izdavanja albuma kao koherentne glazbene tvorevine, čini se, pripada nekim drugim vremenima, nego zato što je riječ o izdanju koje zaista pomiče granice, i koje zaista – nije za svakoga. Ovdje jedino što mi preostaje jest uputiti na mnoge recenzije svojih kolegica i kolega, a iznad svega na samu glazbu *Drugog Sunca*. Ipak, možda najživlji i najizravniji iskaz koji iz tog projekta proistječe bit će skorašnji **koncert Maje Rivić 22. kolovoza u Šibeniku, na Barone Jazz Festivalu, na Tvrđavi Barone**.

O idejnim klicama albuma, umjetničkim procesima i sazrijevanjima, ali i o ženskoj poziciji u svijetu jazza, o nužnosti solidarnosti, i o potrebi za međuljudskom empatijom – razgovarali smo s Majom Rivić u jednoj od rijetkih prilika da ju se susretne u ljetnom Zagrebu.

Foto: Sanjin Kaštelan/Glazba.hr

Majo, glazbom se baviš već više od 20 godina, izuzetno si glazbenički aktivna... Je li pošteno zapitati se zašto je ovoliko dugo trebalo da se javnosti predstavi tvoj solo rad, i to u ovakvoj formi?

Reći ću ti odmah, album se nije radio planski ni linearno. To je zapravo skup fragmenata, kompozicija i ideja nastalih u različitim nekim životnim periodima. Jedan tekst, recimo, napisan je prije 20 godina, a aranžman je dobio tek sedam godina unazad. *Patchwork* iz raznih faza života, mogli bismo reći. A dodaj još k tome i činjenicu da ja nikada nisam bila dovoljno konzistentna, pa možda ni ambiciozna, a sigurno ne hrabra da se toga ozbiljno uhvatim i dovedem do kraja. Tu i tamo bih se igrala s nečim, ali bi to brzo palo u drugi plan – život, drugi projekti, svakodnevna glazbena rutina.

Ovo je za mene bilo nekako preosjetljivo, prekrhko, predragocjeno da bi preživjelo tu buku. No u jednom trenu nisam više mogla slušati samu sebe kako stalno ponavljam da to još nisam napravila. I eto, kad sam ušla u proces, strahovi i očekivanja kao nekom magijom su samo nestali.

Dakle, bilo je straha?

Apsolutno. Ja sam se bojala i toga procesa i mučio me osjećaj odgovornosti. Očekivanja od sebe same bila su također tu. No, kažem, proces mi je pokazao da je to što osjećam i što prenosim u tu glazbu, da je legitimno samo po sebi.

Što smatraš najvažnijim a što si izvukla iz tog, kako ga nazivaš, procesa?

Mislim da mi je s vremenom sve manje važan postao sam rezultat u nekom estetskom smislu. Više sam pratila osjećaj kamo me vuče srce – što me nadahnjuje, što me uzbuđuje, što mi budi strast, a što me smiruje. I baš sam snažno osjetila taj oslobađajući moment prestanka brige o normama i pravilima. Nisam se ustručavala jednostavno. I ne bježim niti od pomisli da je možda nešto trebalo biti drukčije – nešto uključeno, ili isključeno s ovoga albuma (dodaje kroz smijeh). Ali u tom smislu, *Drugo Sunce* je zapravo jedan fiksirani presjek mojih interesa, utjecaja koji me 'voze' i stvari koje trenutačno tvore moj muzički univerzum.

Ali realizacija se, zapravo, privela kraju razmjerno brzo?

Pa zapravo da. Prvi konkretni koraci krenuli su u lipnju prošle godine, nakon koncerta u Kontesi koji sam sama kurirala – zapravo s idejom da ispitam kako bi taj potencijalni album mogao zvučati. Tada sam neke stvari aranžirala, neke starije materijale doradila... Ali iskreno, mislim da je sjeme svega toga posađeno još ranije, odmah po povratku iz Londona, kad sam opsesivno počela razmišljati o osnivanju benda. Bilo je puno svirki, sjajnih muzičara i raznih formacija, ali na toj večeri u Kontesi osjetila sam – to je sada to! Tada su se stvari zaista počele slagati.

***Drugo Sunce* je zapravo jedan fiksirani presjek mojih interesa, utjecaja koji me 'voze' i stvari koje trenutačno tvore moj muzički univerzum**

Jesen je prošla u planiranju, logistici, dogovorima... Povremeno sam imala osjećaj da sam u utrci sama sa sobom – s vremenom, s tjeskobama, s pitanjem „možu li ja to uopće?“. Ali puno je toga visjelo na obećanju koje sam samoj sebi dala, i – nije bilo natrag. Dečki su gurali ideju da snimamo u Udinama, tako je i bilo, i sretna sam s učinjenim!

Foto: Sanjin Kaštelan/Glazba.hr

Zapravo si sve organizirala sama..?

Tako je – organizacija, komunikacija, dogovori s izdavačem... Sve sam vodila sama. Divni Branko Komljenović iz Menarta mi je dao veliko povjerenje kao izvođačici, što mi je puno značilo. Lana Janjanin prepoznala je vrijednost materijala i uvrstila me na proljetno izdanje JazzHR-a... I iako sam puno toga radila sama, ovaj LP je rezultat i podrške divnih ljudi oko mene. Hvala im svima.

Reci nam, Majo, može li publika sada očekivati razvoj neke tvoje solo izvođačke putanje? Maja Rivić kao brend?

I dalje sam aktivna i u drugim projektima, ali ovaj proces mi je donio veliko zadovoljstvo i dao legitimitet onome što radim. I da, vidim ovo svakako i kao početak neke solo priče. Želim da projekt živi i da ne ostane na jednom albumu, nego da bude jedan od mojih glazbenih izraza.

Vidim ovo svakako i kao početak neke solo priče

Godinama sam ga odgađala, misleći da nemam vremena, no shvatila sam da mi je zapravo nedostajao onaj psihološki prostor da se u potpunosti posvetim tome. U tih sam se zadnjih godinu dana odlučila izolirati i maksimalno fokusirati na album, što je bilo presudno da ga završim. To mi je otvorilo prostor za razvijanje vlastitog glazbenog jezika i pokazalo koliko je važno stvoriti uvjete za takav rad.

Foto: Filip Bušić/Glazba.hr

Na albumu si zaista objedinila sve svoje umjetničke iskaze. Diplomirala si jazz pjevanje u Engleskoj, no zanima me kako je u tvom slučaju uopće došlo do skladanja?

Da bih objasnila kontekst nastanka mogjeg prvog kompozicijskog zadatka, u priču, naravno, moram uvesti Maka, koji je toliko neodvojiv od svega što sam u životu radila, čak i mimo Mimike. Nisam odrasla u formalnom glazbenom obrazovanju – niti ja niti Mak nismo išli u glazbenu školu, što je sigurno neobično, s obzirom na to koliko nam je praktični aspekt glazbe obilježio živote. S 27 godina sam upisala preddiplomski studij, na Sveučilištu Middlesex, pjevanje. No to je bilo, osim jazza, i popularno pjevanje. Mak je bio taj koji me pripremao za studij u Londonu, a tamo sam onda dobila neke daljnje teorijske osnove.

Dakle, sublimat prakse i teorije, odnosno, življenog glazbovanja i institucionaliziranih *inputa*?

Točno. I vratit ću se na Maka, da nas vratim na pitanje mogjeg skladanja. Svega toga ne bi bilo da mi on nije prenio taj zaista jedinstven pristup učenju, pa i životu, gdje su samoučenje i samootkrivanje najvažniji preduvjeti za otvoren i kreativan um. Mak nema strah od autoriteta ili nekakav osjećaj inferiornosti, daje si slobodu eksperimenta, i na tim ću mu prenesenim vrijednostima biti zauvijek zahvalna.

Osim toga, do trenutka nekog mog prvog komponiranja, toliko mnogo glazbe sam uz njega slušala, beskrajni sati jazza, folka, world musica, klasike, upoznavanje stilova, žanrova, aranžmana, ljestvica, puhačkih superstarova... konstantan *masterclass* s kojim živite i koji živite. I jako su se brzo tu prepleli slušanje i učenje, odnosno, podučavanje. I jednog dana mi je postavio izazov: na temelju nekoliko zadanih parametara napiši svoju prvu kompoziciju. To je bio moj prvi skladateljski korak, s tih nekih mojih 26-27 godina. I to je, zapravo, klica pjesme, pa zapravo – pjesma *Dreamtime*, s albuma.

Wow. Imaš li to negdje zapisano?

Naravno da imam! To je mali sveti komadić papira. Od tada komponiram uglavnom za klavirom. Tražim harmonijski svijet u kojem se prepoznajem, pa na to gradim melodiju. Više se ne prepoznajem u glazbi koju napišem nego u ogledalu – to je moj najprecizniji odraz. Privlači me rizik i izbjegavam preočita, sigurna rješenja; estetika mi je funkcionalna stvar, ne imperativ. Također, nisam disciplinirana radnica koji svakodnevno piše, ali kad uđem u proces, to me u potpunosti obuzme.

Privlači me rizik i izbjegavam preočita, sigurna rješenja

Nemam klasično obrazovanje iz kompozicije i ponekad zavidim onima koji ga imaju, ali shvaćam da je moj put bio jedini koji sam mogla i trebala proći. Možda sam trebala godine iskustva i promišljanja da dođem do trenutka kad ću reći: „Dosta analize – sad samo stavljam note tamo gdje ih i kako osjećam.”

A tomu je svakako pomogla i priroda jazz-a?

Sigurno. Iako ja jazz nikada nisam doživljavala kao jedini okvir u kojem želim stvarati, nego jednostavno imamo puno preklapanja. Godinama sam ga slušala, pa se taj harmonijski jezik prirodno uselio u mene – ti majevi, ekstenzije na akorde: devetke, trinaestice, *sharp eleven*... To mi leži, odgovara mom duhu.

Inače sam prilično entuzijastična osoba, ali život nosi svoje slojeve, i upravo zato mi paše ta harmonijska ambivalentnost – i sunce, i oblaci u istom akordu. To je moj svijet, ali i, na neki način, svijet jazz-a. Naravno, kad poslušam album, vidi se da to nije čisti jazz, niti neka stroga stilska matrica. Puno toga je vođeno osjećajem – možda sam se negdje odlučila za sedam akorada zaredom, pa onda progresija od samo dva. Dva akorda do otprilike zauvijek...

Foto: Matej Grgić/JazzHR Festival

Kad smo kod osjećaja – i tvojih afiniteta prema slobodnoj improvizaciji – kako si tu potrebu uspjela uskladiti sa strukturom i sistematizacijom koju ipak traži rad na albumu?

Za početak, nisam se striktno držala formalnih pravila jer ih niti ne poznajem sve, ali volim eksperimentirati unutar sustava koji sama sebi osmislim. Na primjer, često imam osnovni motiv ili melodiju od koje krećem, pa onda dodajem nove elemente i razvijam temu. Volim imati neku strukturu, ali ne rigidnu – više kao okvir koji mi pomaže da se pronađem i posložim ideje.

Volim eksperimentirati unutar sustava koji sama sebi osmislim

Što se tiče improvizacije u studiju, zapravo improviziramo, ali s razlogom i u službi cjeline. Dakle, nije to totalna sloboda, više je ipak strukturirano nego što ljudi misle. No volim glazbenicima dati prostora da unesu svoj osobni pečat, kroz neki *groove* ili atmosferu, i nekad to zaista rezultira nekim novim glazbenim tkivom.

Najavit ćemo i šibensku koncertnu promociju albuma. Kako je došlo do odabira te lokacije?

Predivno je što su ove lokacije unazad deset godina postale kulturna središta i atraktivne pozornice. I sama s Mimikom priželjkujem kulisu poput one koju nudi, recimo, Tvrđava sv. Mihovila. Iako malko kasno, nakon promocije albuma u Zagrebu, razmišljala sam u kakav ljetni kontekst bi se album mogao koncertno pretočiti. Srećom su se moje želje poklopile s onima organizatora iz Tvrđave kulture Šibenik – točnije, **Barone Jazz Festivala**, i, eto, dogovoren je datum: 22. kolovoza. Nemamo puno koncerata ovo ljeto, ali imam – najljepši. Veselim se neizmjerljivo, bit će to poseban doživljaj za sve nas. Posebno mi je čast biti u istom festivalskom ciklusu kao, primjerice, fantastični Julian Lage.

Maja Rivić – Barone Jazz Festival

Hoćeš li plesati na koncertu?

Pa da, vjerojatno hoću, između svojih pjevačkih dijelova. Kad smo radili spot za *Drugo Sunce*, odmah sam znala da želim plesati u njemu. Dok sam slušala snimke i gledala svoj odraz u prozoru, jednostavno sam plesala iz užitka, i osjećala sam da me ta pjesma nosi i rasteže. Bilo je jako oživljavajuće i baš sam sretna i zahvalna što sam imala priliku to izraziti kroz ples.

Majo, rijetka si žena u svijetu jazza i improvizacije. Zanima me kako vidiš tu žensku poziciju? Je li to nešto o čemu razmišljaš uopće?

To je kompleksna tema i često o njoj razgovaram s ljudima, između ostalih s Melanijom Pović Jagarinec, koja dugo prati i alternativnu i jazz scenu. Kod nas je jazz ionako prilično alternativan, a kad još suzimo priču na improvizatorsku scenu, radi se o jako maloj zajednici. U projektima poput **CRI Orchestra** okupljaju se ljudi iz raznih glazbenih smjerova – klasike, rocka, jazza – i zajedno improviziramo, što je zanimljiv sociološki presjek društva.

Povijesno je žena bilo više u vokalnoj ulozi, a manje na instrumentima, ovisno o žanrovima – no ipak, brojke su i dalje poražavajuće, i svi smo svjesni toga

Kroz *sound painting* koji radimo, može se otvoriti i tema funkcioniranja dinamike moći, suradnje i suživota pa i rodni normi u maloj, vrlo raznolikoj skupini. Što se tiče žena, povijesno ih je bilo više u vokalnoj ulozi, a manje na instrumentima, ovisno o žanrovima. No ipak, brojke su i dalje poražavajuće, i svi smo svjesni toga.

Bi li rekla da si ikada tu neku Drugost i sama (do)živjela?

U Londonu sam, evo, uvijek osjećala poštovanje od kolega, i to su mahom bili muškarci. Imala sam dojam da me doživljavaju kroz moje znanje i vještine, da sam zaista cijenjena zbog onoga što donosim kao muzičarka. Možda je razlog tome bio što sam bila stvarno dobra u tome što radim, pa me nisu mogli ignorirati, čak i da su to htjeli. A možda su neki od njih bili prosječni, dok sam ja djelovala wow pa se neravnoteža nije primjećivala kao diskriminacija. U svakom slučaju, ne mogu sa sigurnošću reći da diskriminacije nije bilo – možda samo nikada nije stigla izaći na površinu.

Foto: Sanjin Kaštelan/Glazba.hr

No ipak, si, kažeš, osjećala da ženske participacije negdje nedostaje?

Jesam, i u *naprednom* Londonu sam toga bila svjesna. Ja nisam, recimo, imala mnogo ženskih uzora u glazbi, posebno ne onih koji vode ansamble, ali i tih nekoliko upečatljivih bilo mi je dovoljno da poželim isto. Dugo mi je trebalo da to izgovorim naglas, ali ta potreba je u meni, osjećam, bila oduvijek. Moj konkretan uzor bio je Mak: od prvih dana učenja saksofona do aranžiranja za veće sastave. Prateći njegov rad u Londonu, zaljubila sam se u svijet puhača, aranžmana i energije koju ta glazba nosi.

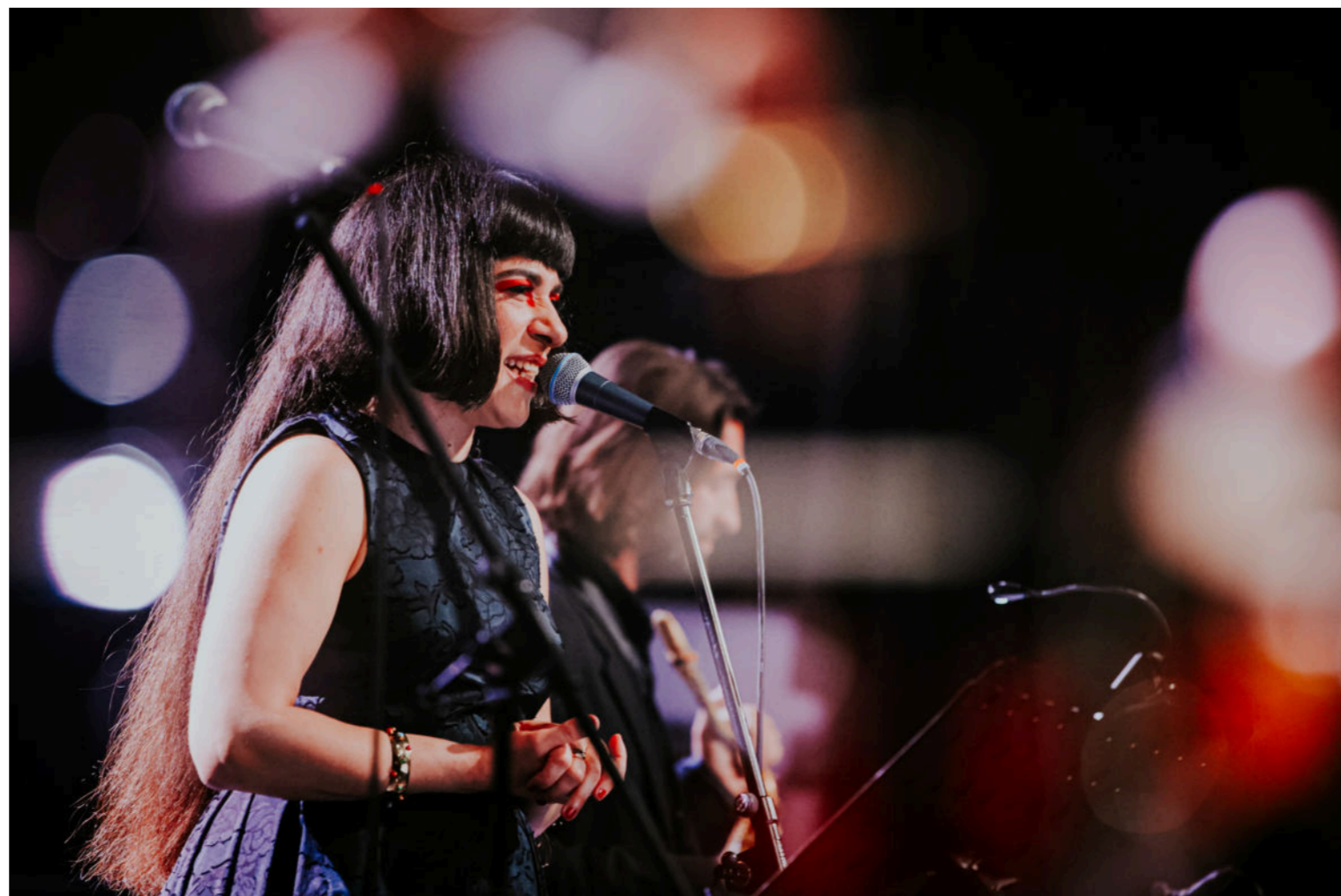
Tada sam znala – želim svoj sekstet, pa je onda želja bila septet, no kasnije sam shvatila da ne trebam nužno velik sastav da izrazim što želim; tu se i ego morao smiriti, priznajem. Voditi bend nije lako, i za to sam trebala i znanja i kapaciteta, i s time u vezi – vremena.

Ne trebam nužno velik sastav da izrazim što želim; tu se i ego morao smiriti

Da se još vratim: žena koje vode ansamble i dalje nema mnogo, i često i ja na licima vidim iznenađenje kad kažem da sam sama napisala aranžmane. I žao mi je što ih nema više, jer ih oko sebe primjećujem, i pojedinke i pojedince koji mnogo više od mene znaju o glazbenoj teoriji i orkestraciji. Možda im je netko rekao da to ne mogu? I ja sam to godinama odgađala. I bojala sam se da ne budem prosječna.

Zanima me još tvoje mišljenje: kako ženski glas (u jazzu) treba zvučati? Može li se o tvom glasu ili načinu zvučnoga oblikovanja govoriti u kontekstu transgresivnog? Ili možda u kontekstu otpora?

Ja, recimo, nikada nisam improvizirala po pravilu. Ne držim se tih ustaljenih *scat* slogova, ne ostajem u nekim obrascima, i baš nekad želim i svjesno pobjeći od vlastitih nekih ponavljanja ili navika. I ta sloboda improvizacije, iako je igra pogoni, vidim je apsolutno kao prostor otpora, za mene je to doslovno prostor emancipacije. Zato mi je improvizacija više od forme – to je moj najosobniji način komunikacije. Ne kroz riječi, nego kroz reakciju – glasom, tijelom, zvukom. Davno sam zapisala: *glas je moj katalizator prostora slobode*. I još uvijek je to apsolutno tako.

Kad to kažem, mislim na glas kao alat, kao osjetilo, kao nešto što ne koristiš samo za izražavanje, nego i za spoznavanje sebe. To mi je prvi put stvarno „kliknulo“ kad sam upisala Nove medije na Likovnoj akademiji i bila primorana zagledati se u ono najiskrenije moje, a to je glas. Počela sam čitati Brandona LaBellea, koji piše o zvuku kao političkom alatu – o tome kako zvuk utječe na društvo, na tijelo, na ponašanje.

Sve što sam čitala, nekako sam automatski prevela na razinu glasa. I počela sam shvaćati da je moj glas istovremeno i iznutra, i izvana. Ja ga proizvodim, on me obavija, on odlazi do drugoga, ali i ostaje u meni. I ti, kad me, evo, slušaš, doslovno me primaš u sebe. A zamisli koliko je to radikalno – jer se zvuku ne možeš oduprijeti. Možeš zatvoriti oči, okrenuti leđa slici, ali zvuk će te naći.

Možeš zatvoriti oči, okrenuti leđa slici, ali zvuk će te naći

Taj koncept me potpuno obuzeo. Jer glas, zvuk – to je i komunikacija, i kontakt. Fizički. Vibracije se prenose, to su molekule zraka, i one nas stvarno dotiču. I onda shvatiš da glas nije samo sredstvo izraza – nego i mjerenja. S pomoću glasa doslovno opipavam svijet oko sebe. Osjećam dokud mogu ići, koliko sam upojna, gdje su mi granice.

Foto: Sanjin Kaštelan/Glazba.hr

I tako svatko od nas...

Tako je! Kad mi dođu ljudi prvi put na sat i kažu kako ne vole svoj glas... To ne može biti! To je toliko jedinstven otisak nas samih, i kad ga ne prihvatiš, kao da si sâm sebe stavio na *mute*, doslovno. A glas je toliko više od tehničkog alata, i kad se upustiš u tu avanturu – da ga slušaš, da ga istražuješ – zapravo ulaziš u dijalog sa sobom. Kroz taj proces učiš kako doći bliže sebi, kako se dotaknuti dublje – ne samo biti svjestan glasa kao zvuka, nego i drugih dijelova tijela, uma, duha. Takav nevjerovatan alat koji nam je dâ. I koji nam, vidimo to sada na najgori mogući način, može lako postati oduzet.

Glas nam može postati oduzet?

Vrlo lako. Ova tragična situacija s Gazom pokazuje nam upravo to kako se oduzimanjem glasa, prava glasa, utišava ne samo riječ, već i postojanje. Najopakiji čin brisanja. O svemu tome ne prestajem razmišljati posljednjih tjedana i beskrajno sam tužna zbog svega što se događa. S druge strane imamo i namjernu šutnju, koja me duboko ljudski razočarava i boli. Biti nečiji glas sada mislim da je više nego ikada potrebno. Mi koji možemo. Jer stradali ne smiju biti zaboravljeni. Ne smiju. I ovo ne smije biti trenutak kada solidarnost zamijeni šutnja.

Foto: Filip Bušić/Glazba.hr

Moglo bi Vas zanimati

26 LIP ČITAJ

Alejuandro Buendija:
"Nedostaje mi malo rock'n'rolla
kojeg sam zavolio u
međuvremenu"

11 KOL INTERVJU

Klape, Maideni i caipirinha:
Metaklapa zaključila turneju po
Brazilu

glazba.hr

Vijesti

VIJESTI
OGLASNA PLOČA
DAJ 5
CESARICA

Događanja

Slušaj & Gledaj

REPLAY
PODCAST
VIDEO PRIČE
RECORDING + SCORE
TJEDNI GRAMOFON

Čitaj

INTERVJU
IZVJEŠTAJ
RECENZIJA
PRIČE
KOLUMNE
DIGITAL & BIZ
RETROSPEKTIVA

Kontakt

IMPRESSUM
PRAVILA PRIVATNOSTI
POSTANI SURADNIK

CANTUS D.O.O.
BARUNA TRENKA 5
10000 ZAGREB
HRVATSKA
GLAZBA@GLAZBA.HR

CRAFTED BY EUROART93